

Spis treści

PRZEDMOWA	5
WSTĘP	12
GDYNIA I WYBRZEŻE POLSKIE PRZED DRUGĄ WOJNĄ ŚWIATOWĄ	13
PRZYGOTOWANIA DO OBRONY REJONU GDYNI PRZEZ SIŁY LĄDOWEJ OBRONY WYBRZEŻA	22
WYBRZEŻE W PLANACH OBERKOMMANDO DES HEERES I 4 ARMII NIEMIECKIEJ	27
DWA TYGODNIE WALK	31
RELACJE I ICH AUTORZY	41
PRZED WOJNĄ	
DRUGIEJ RZECZYPOSPOLITEJ „OKNO NA ŚWIAT”	49
<i>Sytuacja, ludzie i stosunki na Wybrzeżu w oczach jego przyszłych obrońców</i>	49
Mjr piech. Stanisław Zaucha: Relacja o Morskiej Brygadzie Obrony Narodowej	51
Kmdr ppor. Stanisław Jabłoński: Dzieje 1 Morskiego Dywizjonu Artylerii Przeciwlotniczej	60
Koło b. oficerów 2 Morskiego Pułku Strzelców: Powstanie 2 Morskiego Batalionu Strzelców w Gdyni	65
Kpt. dypl. art. Wacław Tym: Fragmenty wspomnień oficera operacyjnego Lądowej Obrony Wybrzeża	71
Kpt. piech. Michał Pikula: Obrona Wybrzeża w 1939 r. Wspomnienia i refleksje	78
Por. inż. Edmund Sawnor: Wspomnienia z udziału w walkach obrony Wybrzeża w 1939 r.	88
W OBLICZU AGRESJI	90
<i>Przygotowania do obrony Wybrzeża w okresie bezpośredniego zagrożenia (23 marca — 31 sierpnia 1939 r.)</i>	90
Ppor. piech. Józef Przygoński: Gdynia w przededniu Września	95
Por. inż. Edmund Sawnor: Wspomnienia z udziału w walkach obrony Wybrzeża w 1939 r. (c.d. ze s. 89)	100
Kazimierz Rusinek: Czerwoni Kosynierzy	101
Kazimierz Rusinek: Rodowód	103
Płk. rez. piech. Marian Hyla: Moje krótkie wspomnienie z obrony Gdyni w 1939 r.	103

Kpt. rez. piech. Józef Kössler: Wspomnienia b. dowódcy kompanii ochotniczej z walk w obronie Wybrzeża w 1939 r.	104
Por. kaw. Wincenty Spyriak: Relacja z walk w obronie Wybrzeża od 1 do 19 września 1939 r.	105
Por. Dżennet Skibniewska: Praca Przysposobienia Wojskowego Kobiet	107
Pik piech. st. sp. Antoni Sikorski: Pułkownik Stanisław Dąbek w pokojowym życiu żołnierskim	108
Kpt. dypl. art. Wacław Tym: Fragmenty wspomnień oficera operacyjnego Lądowej Obrony Wybrzeża (c.d. ze s. 78)	110
Ppłk Stanisław Szancer: Rozmowa przeprowadzona z mjr. dypl. Józefem Szerwińskim w dniu 24 czerwca 1947 r.	148
Mjr rez. art. Józef Rawski: Relacja z udziału w kampanii polskiej w 1939 r.	150
Kpt. mar. inż. Mieczysław Iwański: Udział Miejskiego Towarzystwa Komunikacyjnego w Gdyni w obronie Wybrzeża w 1939 r.	152
Mjr piech. Stanisław Zaucha: Relacja o Morskiej Brygadzie Obrony Narodowej (c. d. ze s. 60)	155
Kmdr ppor. Stanisław Jabłoński: Dzieje 1 Morskiego Dywizjonu Artylerii Przeciwlotniczej (c. d. ze s. 64)	157
Kpt. art. płot. Władysław Faczyński: Relacja z okresu kampanii wrześniowej 1939 r.	168
Por. sap. Jan Zelewski: Oksywie w ogniu walki, wrzesień 1939 r.	169
Koło b. oficerów 2 MPS: Powstanie 2 Morskiego Batalionu Strzelców w Gdyni (c. d. ze s. 70)	172
Mjr piech. Witold Skwarczyński: Przebieg działań wojennych II baonu 2 Morskiego Pułku Strzelców od 1 do 19 września 1939 r.	174
Kpt. piech. Franciszek Olszewski: Kampania wrześniowa 1939 r. — relacja	186
Kpt. piech. Michał Pikula: Obrona Wybrzeża w 1939 r. Wspomnienia i refleksje (c. d. ze s. 87)	190
Ppor. piech. Edward Bednarski: Relacja z przebiegu działań wojennych na Wybrzeżu w 1939 r.	196
Kpt. piech. Michał Ziobrowski: Relacja z działalności 5 kompanii II Gdynskiego Batalionu ON we wrześniu 1939 r.	197
Por. art. Stanisław Głuszyk: Zestawienie działalności 3 baterii Morskiego Dywizjonu Artylerii Lekkiej za czas od 26 sierpnia do 19 września 1939 r.	198
Ppłk piech. Kazimierz Pruszkowski: Walki 1 Morskiego Pułku Strzelców na przedpolu Kępy Oksywskiej w okresie 1—10 września 1939 r.	199
Ppłk piech. Kazimierz Pruszkowski: Uzupełnienia i wyjaśnienia do pamiętnika walk 1 Morskiego Pułku Strzelców w dniach 1—10 września 1939 r.	203
Kpt. piech. Konstanty Mizer: Dziennik działań bojowych 1 Morskiego Pułku Strzelców	208
Ppor. rez. piech. mgr Paweł Szefka: Wejherowska Ochotnicza Kompania Harcerska	211
Mjr piech. Stanisław Zaucha: Opis działań bojowych I Gdynskiego Batalionu ON (3 Morskiego Batalionu Strzelców) w obronie Gdyni i polskiego Wybrzeża za czas od 24 sierpnia do 19 września 1939 r.	218
Ppor. piech. Wacław Gedroyć: Pluton pionierów (I baonu ON)	232
Kpt. piech. Jan Jarzębowski: Wspomnienia dowódcy kompanii Obrony Narodowej w 1939 r.	233
Ppor. piech. Józef Przygoński: Relacja z kampanii wrześniowej 1939 r.	241
Kpt. Alfred Gebel: Uwagi o niedostatkach mobilizacji polskiej w 1939 r.	244

PO DRUGIEJ STRONIE GRANICY	246
<i>Hitlerowskie przygotowania na Pomorzu Zachodnim i w Wolnym Mieście Gdańsku do agresji na Wybrzeże polskie</i>	246
Die Geschichte der 207. und 281. Infanterie-Division mit ihren Zwischengliederungen 1939—1945	249
Erinnerungen an den Feldzug gegen Polen im Jahre 1939	253
Kpt. dypl. Hubert Rechlin: Mit einer Pommerschen Landwehrdivision gegen Gotenhafen und Hela	256
Hans Sponholz: Danzig — deine SA! Einsatz und Bewährung im Polenfeldzug	257
Kmdr Friedrich Ruge, Von der Tätigkeit der Kriegsmarine, insbesondere der Minensuchboote, im Kampf gegen Polen im Herbst 1939	267

WOJNA

DOWÓDZTWO OBRONY	274
<i>Dowództwo Lądowej Obrony Wybrzeża oraz podległe mu bezpośrednio oddziały i służby podczas walk na przedpolu Gdyni</i>	274
Kpt. dypl. art. Wacław Tym: Warunki pracy sztabu Lądowej Obrony Wybrzeża w czasie działań wojennych	275
Kmdr ppor. Stanisław Jabłoński: Dzieje 1 Morskiego Dywizjonu Artylerii Przeciwlotniczej (c. d. ze s. 167)	278
Kpt. art. plot. Władysław Faczyński: Relacja z okresu kampanii wrześniowej 1939 r. (c. d. ze s. 169)	282
Mjr rez. art. Józef Rawski: Relacja z udziału w kampanii polskiej w 1939 r. (c. d. ze s. 152)	284
Kpt. mar. inż. Mieczysław Iwański: Udział Miejskiego Towarzystwa Komunikacyjnego w Gdyni w obronie Wybrzeża (c. d. ze s. 154)	285

W WALCE Z LANDESPOLIZEI	288
<i>2 Morski Pułk Strzelców i I batalion rezerwowy w obronie stałej południowego przedpola Gdyni</i>	288
Mjr. piech. Witold Skwarczyński: Przebieg działań wojennych II baonu 2 Morskiego Pułku Strzelców od 1 do 19 września 1939 r. (c.d. ze s. 186)	290
Mjr piech. Witold Skwarczyński: Krótki opis działań plutonów specjalnych 2 Morskiego Pułku Strzelców	303
Por. inż. Edmund Sawnor: Wspomnienia z udziału w walkach obrony Wybrzeża w 1939 r. (c. d. ze s. 101)	305
Por. kaw. Wincenty Spyriak: Relacja z walk w obronie Wybrzeża od 1 do 19 września 1939 r. (c. d. ze s. 106)	309
Krakus Władysław Jokiel: Moje przeżycia wojenne z 1939 r.	312
Kpt. dypl. art. Wacław Tym: Wypad na Osowę w nocy z 3 na 4 września 1939 r.	313
Por. piech. Jan Zamoyski: List z 23 stycznia 1966 r.	320

BATALION PRZECIW DYWIZJI	324
<i>IV batalion w walce z 207 dywizją Landwehry od Somonina i Żukowa po Kamień—Bieszkowice</i>	324
Kpt. piech. Michał Pikuła: Obrona Wybrzeża w 1939 r. Wspomnienia i refleksje (c. d. ze s. 196)	326

Kpt. piech. Michał Ziobrowski: Relacja z działalności 5 kompanii II Gdynskiego Batalionu ON we wrześniu 1939 r. (c. d. ze s. 198)	330
Por. art. Stanisław Głuszyk: Zestawienie działalności 3 baterii Morskiego Dywizjonu Artylerii Lekkiej za czas od 26 sierpnia do 19 września (c. d. ze s. 199)	331
Por. rez. piech. Walerian Szeffka: Krótki opis walk I plutonu 2 kompanii IV baonu ON (4 Morskiego Batalionu Strzelców) w 1939 r.	333
Ppor. piech. Edward Bednarski: Relacja z przebiegu działań wojennych na Wybrzeżu w 1939 r. (c. d. ze s. 197)	334
NA KIERUNKU GŁÓWNEGO UDERZENIA KORPUSU KAUPISCHA	339
1 Morski Pułk Strzelców i V baon ON w obronie Wejherowa i Redy	339
Płk piech. Kazimierz Pruszkowski: Walki 1 Morskiego Pułku Strzelców na przedpolu Kępy Oksywskiej w okresie 1—10 września 1939 r. (c. d. ze s. 202)	341
Płk piech. Kazimierz Pruszkowski: Uzupełnienia i wyjaśnienia do pamiętnika walk 1 Morskiego Pułku Strzelców w dniach 1—10 września 1939 r. (c. d. ze s. 208)	361
Płk piech. Kazimierz Pruszkowski: List z 15 sierpnia 1957 r.	370
Płk piech. Kazimierz Pruszkowski: List z 5 września 1957 r.	371
Płk piech. Kazimierz Pruszkowski: Zajęcie Wejherowa przez Niemców 9 września 1939 r.	373
Kpt. piech. Konstanty Mizer: Dziennik działań bojowych 1 Morskiego Pułku Strzelców (c. d. ze s. 211)	375
Ppor. piech. Andrzej Chudy: List z 17 stycznia 1960 r.	382
Kpt. dypl. art. Wacław Tym: Mordercze walki 1 Morskiego Pułku Strzelców w dniach 7—9 września 1939 r.	395
Kpt. piech. Stanisław Busiakiewicz: Wspomnienia z wojny	402
Por. piech. Jan Zamoyski: List z 23 stycznia 1966 r. (c. d. ze s. 323)	405
Kpr. Czesław Struk: Wspomnienia z walk z Niemcami we wrześniu 1939 r.	408
Ppor. rez. piech. mgr Paweł Szeffka: Wejherowska Ochotnicza Kompania Harcerska (c. d. ze s. 218)	412
Por. rez. piech. Jan Handzlik: Udział mój w kampanii wrześniowej 1939 r. w obronie Wybrzeża	427
KARTA CHWAŁY OBRONY NARODOWEJ	431
I Gdynski i IV Kartuski Batalion ON na odcinku Kamień—Koleczkowo	431
Mjr piech. Stanisław Zaucha: Opis działań bojowych I Gdynskiego Batalionu ON (3 Morskiego Batalionu Strzelców) w obronie Gdyni i polskiego Wybrzeża za czas od 24 sierpnia do 19 września 1939 r. (c. d. ze s. 231)	433
Kpt. piech. Jan Jarzębowski: Wspomnienia dowódcy kompanii Obrony Narodowej w 1939 r. (c. d. ze s. 240)	452
Ppor. piech. Józef Przygoński: Relacja z kampanii wrześniowej 1939 r. (c. d. ze s. 243)	459
Ppor. piech. Wacław Gedroyć: Pluton pionierów (I baonu ON) (c. d. ze s. 233)	467
Kpt. piech. Michał Pikuła: Obrona Wybrzeża w 1939 r. Wspomnienia i refleksje (c. d. ze s. 330)	469
Por. rez. piech. Walerian Szeffka: Krótki opis walk I plutonu 2 kompanii IV baonu ON (4 Morskiego Batalionu Strzelców) w 1939 r. (c. d. ze s. 333)	476
Ppor. piech. Edward Bednarski: Relacja z przebiegu działań wojennych na	

Wybrzeżu w 1939 r. (c. d. ze s. 338)	477
Por. kaw. Wincenty Spyriak: Relacja z walk w obronie Wybrzeża od 1 do 19 września 1939 r. (c. d. ze s. 311)	478
WALKI KTÓRYCH SYMBOLEM STAŁA SIĘ REDUTA	
<i>Druga linia obrony na przedpolu Gdyni w dniach 9—12 września</i>	485
Kpt. dypl. art. Wacław Tym: Obrona odcinka Zagórze—Rumia i przeciwnatarcie płk. Dąbka 12 września 1939 r.	487
Por. piech. Jan Zamoyski: List z 23 stycznia 1966 r. (c. d. ze s. 408)	493
Por. art. Stanisław Gluszyk: Zestawienie działalności 3 baterii Morskiego Dywizjonu Artylerii Lekkiej za czas od 26 sierpnia do 19 września 1939 r. (c. d. ze s. 332)	501
Kpt. piech. Michał Pikula: Obrona Wybrzeża w 1939 r. Wspomnienia i refleksje (c. d. ze s. 475)	503
Por. rez. piech. Walerian Szeffa: Krótki opis walk I plutonu 2 kompanii IV baonu ON (4 Morskiego Batalionu Strzelców) w 1939 r. (c. d. ze s. 477)	507
Ppor. piech. Edward Bednarski: Relacja z przebiegu działań wojennych na Wybrzeżu w 1939 r. (c. d. ze s. 478)	508
Mjr piech. Stanisław Zaucha: Opis działań bojowych I Gdynskiego Batalionu ON (3 Morskiego Batalionu Strzelców) w obronie Gdyni i polskiego Wybrzeża za czas od 24 sierpnia do 19 września 1939 r. (c. d. ze s. 451)	511
Raport 1 kompanii Czerwonych Kosynierów	524
Kpt. piech. Jan Jarzębowski: Wspomnienia dowódcy kompanii Obrony Narodowej w 1939 r. (c. d. ze s. 458)	526
Ppor. piech. Józef Przygoński: Relacja z kampanii wrześniowej 1939 r. (c. d. ze s. 467)	529
Ppor. piech. Wacław Gedroyć: Pluton pionierów (I baonu ON) (c. d. ze s. 469)	535
Mjr piech. Witold Skwarczyński: Przebieg działań wojennych II baonu 2 Morskiego Pułku Strzelców od 1 do 19 września 1939 r. (c. d. ze s. 303)	536
Por. kaw. Wincenty Spyriak: Relacja z walk w obronie Wybrzeża od 1 do 19 września 1939 r. (c. d. ze s. 484)	538
Krakus Władysław Jokiel: Moje przeżycia wojenne z 1939 r. (c. d. ze s. 313)	547
Por. sap. Jan Żelewski: Oksywie w ogniu walki, wrzesień 1939 r. (c. d. ze s. 172)	550
Ppor. sap. Zbigniew Jan Smidowicz: Relacja z działań wojennych w 1939 r. na Wybrzeżu	554
Z PERSPEKTYWY WROGA	
<i>Działania lądowe i morskie wokół Gdyni w relacjach dowódców Wehrmachtu</i>	556
Erinnerungen an den Feldzug gegen Polen im Jahre 1939 (c. d. ze s. 256)	560
Kpt. dypl. Hubert Rechlin: Mit einer Pommerschen Landwehrdivision gegen Gotenhafen und Hela (c. d. ze s. 257)	568
Das verstärkte Grenzwacht-Regiment Freiherr von Bothmer im Polen-Feldzug 1939. Truppe aus Ostpommern, Grenzmark und SS-Heimwehr Danzig, von einem Mitkämpfer	579
Hans Sponholz: Danzig — deine SA! Einsatz und Bewährung im Polenfeldzug (c. d. ze s. 266).	583
Kriegstagebuch der 3. (Schweren) Batterie der Danziger Artillerie-Abteilung	592

Kmdr Friedrich Ruge: Von der Tätigkeit der Kriegsmarine, insbesondere der Minensuchboote, im Kampf gegen Polen im Herbst 1939 (c. d. ze s. 269) . . .	597
GDYNIA SWOIM OBROŃCOM	606
Kpt. dypl. art. Wacław Tym: Fragmenty wspomnień oficera operacyjnego Lądowej Obrony Wybrzeża (c. d. ze s. 143)	609
Kazimierz Rusinek: Czerwoni Kosynierzy (c. d. ze s. 102)	616
Pplk rez. piech. Marian Hyla: Moje krótkie wspomnienie z obrony Gdyni w 1939 r. (c. d. ze s. 104)	618
Kpt. rez. piech. Ludwik Synowiec: List z końca 1959 r.	620
Kpt. rez. piech. Ludwik Synowiec: List do ZBoWiD w Gdyni	622
Kpt. rez. piech. Józef Kössler: Wspomnienia byłego dowódcy kompanii ochotniczej z walk w obronie Wybrzeża w 1939 r. (c. d. ze s. 105)	624
Kpt. Aurelia Łuszczkiewicz-Gontkiewicz: Relacja	626
Por. Dżennet Skibniewska: Praca Przysposobienia Wojskowego Kobiet (c. d. ze s. 107)	627
Bolesław Kielbratowski: Gdynia w dniu 14 września 1939 r. Jak minął pierwszy dzień okupacji hitlerowskiej w Gdyni.	629
ZAŁĄCZNIK	633
Protokół Komisji Weryfikacyjnej byłych Gdyńskich Czerwonych Kosynierów	633
Lista Czerwonych Kosynierów	635
Zeznania stron na Komisji Weryfikacyjnej	637
WYKAZ LITERATURY	640
INDEKS OSÓB	643
INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH	657
WYKAZ SKRÓTÓW	669